

Szakmai beszámoló:

az „**OTTHONOK KINCSEI**
Válogatás budapesti magán gyűjteményekből, 12-20. század ”

című kiállításról.

I./ A támogatott tevékenység megvalósulásának tapasztalatai, előkészítése, megrendezése, fogadtatása, szakmai vonatkozásai:

a./ Előzmények, előkészítés:

A nagyszabású és rendkívül gazdag tárlatot a Budapesti Történeti Múzeum Vármúzeumában a **gyűjtők kiállításaként** 2013. december 18 és 2014. március 2-a között tekinthette meg az érdeklődő tárlat látogató közönség és a szakma művelői egyaránt.

Mint ismeretes a magyar magángyűjtők kincseinek első reprezentatív kiállítása 1907-ben volt Budapesten .Ennek századik évfordulóján 2007-ben az Iparművészeti Múzeum szép kiállítással kísérletet tett a nagy közös bemutató felidézésére .Ez utóbbi tárlat tanulságait is felhasználva 2011-ben kezdtük meg a budapesti iparművészeti magángyűjtemények, a korábbinál szélesebb körű, a gyűjtők tárgyait nagyobb számban feltáró és ebből a mélyebb merítésből szigorú minőségi-érték elvek szerint válogató kiállítás előkészítését.

A **35 magángyűjtemény** szükség szerinti végiglátogatása, a jeles, a kiállításon önkéntesen résztvevő gyűjtők feltétlen bizalmának birtokában, illetve annak megnyerését, majd a **kiállítás 977 műtárgyának** kiválogatását és megszerkesztését követően , az anonimitás okán és a budavári behajtás nehézsége ellenére a gyűjtők maguk szállították be a múzeumba fényképezésre, majd haza féltett kincseiket. A kiállítás rendezésekor ismét szigorú logisztika szerint szállították be a tárgyaikat, és a bontás utáni elszállításakor ugyancsak ez bizonyult bevált gyakorlatnak.

A kiválasztott 977 műtárgyat a szakmailag **legelismertebb magyar szakértők hitelesítették**: Csenkei Éva, Iparművészeti Múzeum (porcelán, fajansz, kerámia, üveg), Kovács S. Tibor, Magyar Nemzeti Múzeum (fegyverek, kelet -ázsiai tárgyak) Pandúr Ildikó Iparművészeti Múzeum (Órák, ötvösség, és bronzművesség) Dr. Pásztor Emese, Iparművészeti Múzeum (szőnyegek kárpitok, textil) Dr. Ruzsa György, Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (szakrális tárgyak) Vadász Erzsébet, Iparművészeti Múzeum (bútorok) Verő Mária, Magyar Nemzeti Galéria (faszobrok)

b./ A kiállítás koncepciójának, céljának megvalósulása:

Bemutattuk a kiállított műtárgyak együttes üzenetével és a rendezés koncepciójának segítségével, méltó módon a **műgyűjtés** nemes és végtelenül hasznos szenvedélyét, a **magángyűjtést**, mint a civil társadalom életmódjának egyik különösen fontos elemét, a gyűjtők szerepét a műtárgyak felkutatásában, megszerzésében, megőrzésében és megismertetésében egyaránt.

Bemutattuk, hogy a **polgári műgyűjtés** milyen jelentőséggel bír a **nemzeti kulturális örökség megőrzése és átörökítése** szempontjából utódainkra.

A kiállításon tehát nem csak a magángyűjtemények -érték és esztétikai minőség szerint válogatott- legszebb, legkvalifikáltabb iparművészeti műtárgyainak bemutatására kívántunk vállalkozni, hanem ráirányítottuk a figyelmet a **gyűjtő(k)re**, kitűnő szakmai ismereteikre, kifinomult ízlésükre és mindarra az aligha felbecsülhető értékmentő, és érték

őrző tevékenységükre, amelyre az állami múzeumi szervezet többnyire pénzhiány miatt nem képes vállalkozni. Ennek következménye az is, hogy nagy értékű és kiemelkedő esztétikai minőségű műtárgyak jelentős számban magángyűjtők tulajdonában és gondozásában vannak. Példát állítottunk és ezáltal híveket toboroztunk a műgyűjtők táborába.

Élményt adóan **közkinccsé** tettük -legalább egy bemutatás idejére - a nagyközönség és az érdeklődő szakma számára a **nemzeti kulturális örökség magángyűjteményekben, otthonokban megőrzött kincseit**.

A kiállítást **kronológiában, koronkénti, illetve témánkénti csoportosításban** rendeztük meg:

1. középkor, reneszánsz,
2. manierizmus, kora barokk, barokk, rokokó,
3. klasszicizmus, empire, biedermeier, századvég és forduló, szecesszió,
4. ortodox keresztény művészet,
5. iszlám művészet
6. távol-kelet művészete

A felsorolt művészettörténeti egységek szerinti szakaszolás (térben és kiállítás rendezésben) módot nyújtott arra, hogy az iparművészetben járatlan látogató is tárgyi, kortörténeti és vizuális ismereteket és élményeket szerezhessen.

A kiállítás látványtervét és installációját Csörge Csaba tervezte.

A kiállítást 2013. december 18-án Doncsev András az Emberi Erőforrások Minisztériumának parlamenti államtitkára, Bodó Sándor főigazgató és Csörge Csaba műgyűjtő nyitották meg.

A kiállítás dokumentálására forrás értékű, minőségi kivitelű, reprezentatív, 305 oldalas **katalógust** jelentettünk meg, amely hosszú távon lehetővé teszi az iparművészeti magángyűjteményekben őrzött nemzeti értékeink megismerhetőségét, számba vételét és kutathatóságát is. A katalógusban a kiállítás minden tárgyának fotója (Bakos Ágnes, Tihanyi Bence, Csörge Szabolcs, Alapfy László, Réti László) szerepel műleírással, a kiadványt köszöntő és szaktanulmányok gazdagítják, melyek szerzői: Bodó Sándor, Horváth Hilda, Csörge Csaba, Verő Mária, Vadászi Erzsébet, Pandúr Ildikó, Ruzsa György és Pásztor Emese.

A katalógust Csörge Csaba szerkesztette. A kiadvány grafikai tervét Alapfy László készítette.

Az időben megjelent katalógusnak 2014. február 6-án külön **könyvbemutatót** rendeztünk, amelyen Prof. Dr. Kásler Miklós főigazgató főorvos, egyetemi tanár méltatta és ajánlotta a kiadványt a megjelentek figyelmébe.

Mivel a BTM költségvetésében a tárlatnak nem volt tervezett költsége, az eleve rendkívül takarékos költségvetésű kiállítás a Miniszter Úr által megítélt 8 millió Ft. támogatás, a kiállításért végzett jelentős mértékű és értékű, térítés nélküli szakmai és fizikai erőfeszítések és a nyomdai szponzoráció nélkül nem valósulhatott volna meg.

II./ A megvalósítás eredményessége:

A kiállítás **ünnepélyes megnyitóján** több mint száz vendég, műgyűjtők és műbarátok, kiállítók és érdeklődők, a múzeumi és művészettörténész szakma képviselői jelentek meg, méltó és sikeres volt.

A kiállítást egész nyitvatartási ideje alatt- a szerény reklám ellenére- **jelentős közönség érdeklődés övezte**, rendkívül sok egyéni, családi és csoportos hazai és mindvégig nagyszámú külföldi látogatóval büszkélkedhetett. A vendégkönyv is erről árulkodik, és arról is, hogy sokan kevesellték a mindössze két és félhónapos nyitvatartási lehetőséget. A számos alkalommal, különféle célcsoportok számára **kuratori szervezésű csoportos tárlat látogatások** különösen kedveltek és sikeresek voltak.

A kiállítás katalógusának külön szervezett bemutatóján is több mint száz szakmai és civil érdeklődő vett részt.

Budapest 2014. június 9.

Csörgé Csaba
műgyűjtő,
a kiállítás kurátora

Zsigmond Attila
a Budapest Galéria címzetes főigazgatója
a kiállítás kurátora